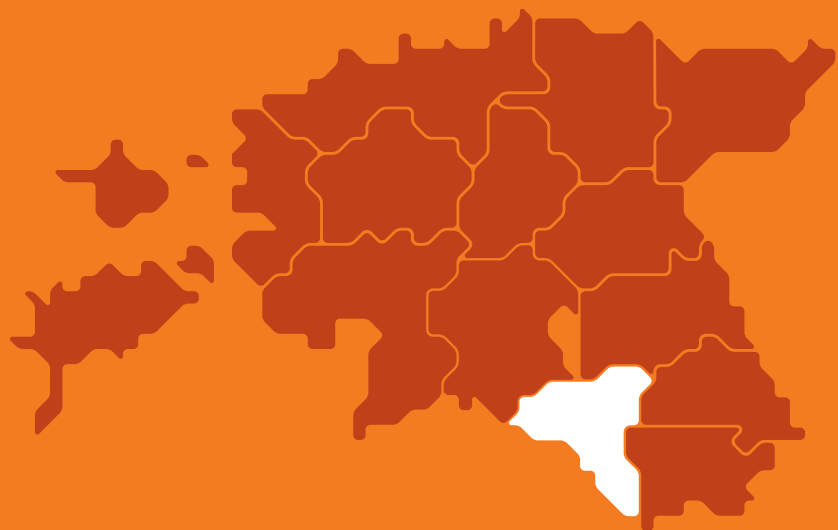

Tervise
Arengu
Instituut

Valgamaa

**Ravitud või surmaga lõppenud
vigastusjuhtude ülevaade**

Ülevaade võtab kokku vigastuste andmed, mis on ühtsetel alustel arvatud ja Eesti keskmisega võrreldavad.

Ülevaate eesmärk on pakkuda alusandmeid kohaliku tasandi tegevuste planeerimiseks ning elanike tervise ja heaolu parandamiseks.

Ülevaates välja toodud andmete kohta leiab täiendavat infot aadressil: www.terviseinfo.ee/maakonnavigastused

Väljaandja: Tervise Arengu Instituut

Kujundaja: Disainikorp OÜ

Väljaande kasutamisel viidata allikale.

Soovitav viide käesolevale väljaandele:

Ravitud või surmaga lõppenud vigastusjuhtude ülevaade – Valgamaa.

Tallinn: Tervise Arengu Instituut, 2023.

Materjal on valminud Norra toetusest 2014-2021 rahastatud projektist „Rahvatervise valdkonna võimekuse ja kompetentside suurendamine kohalikes omavalitsustes“

RAVIKULUD 2021. AASTAL

60 389€

7-19a

11 973€

3-6a

1 957€

0-2a

313 694€

75+ a

3 149
vigastusjuhtu

ravikulu
0,9 miljonit€

41 717€

20-29a

378 754€

30-64a

161 120€

65-74a

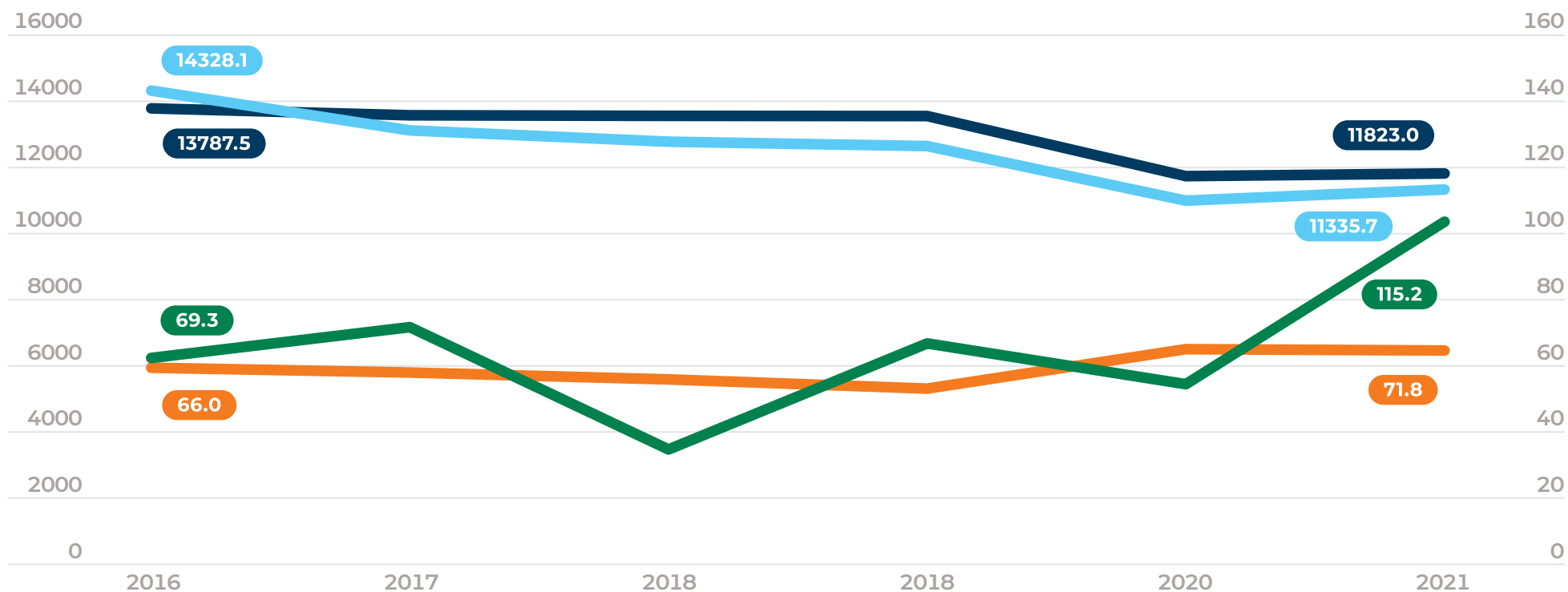
VIGASTUSJUHUD JA -SURMAD

- Valgamaa paistab teiste maakondade hulgast silma Eesti keskmisest veidi kõrgema vigastussurmade suhtarvuga.
- Teiste piirkondadega võrreldes jõudis sagedamini ravile ründe tagajärgi, kukkumisi jää või lume tõttu ja koerahammustusi.

Vigastusjuhud ja -surmad 100 000 elaniku kohta

- Vigastussurmad 100 000 elaniku kohta Eestis
- Vigastussurmad 100 000 elaniku kohta Valgamaal
- Ravitud vigastusjuhte 100 000 elaniku kohta Eestis
- Ravitud vigastusjuhte 100 000 elaniku kohta Valgamaal

22%

teised põhjused

3%

ebaselge tahtlus

3%

rünne

31%

tahtlik enesevigastus

7%

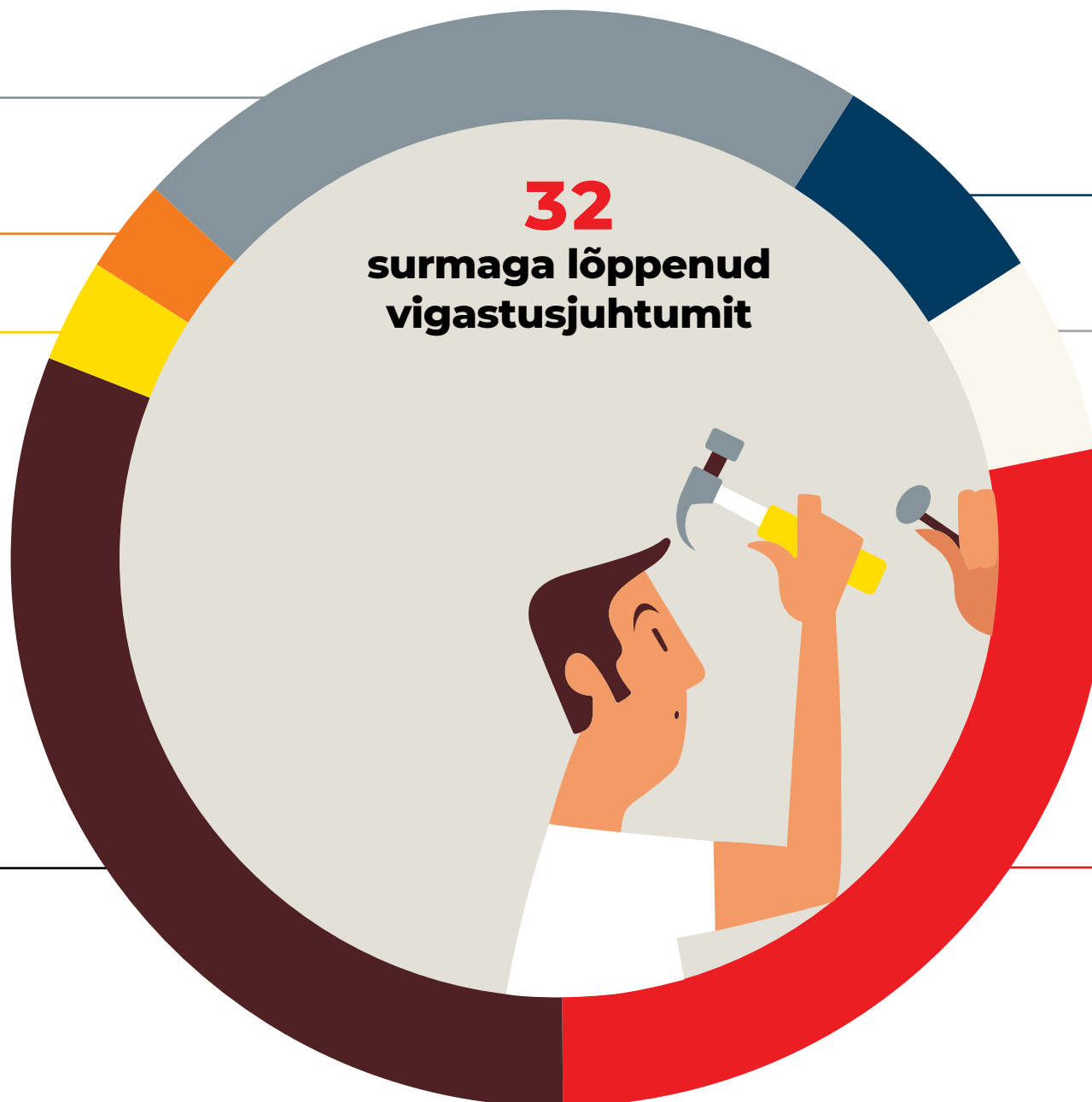
sõidukiõnnetus

6%

kukkumine

28%

juhuslik mürgistus

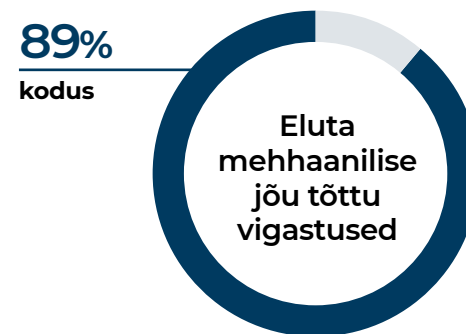
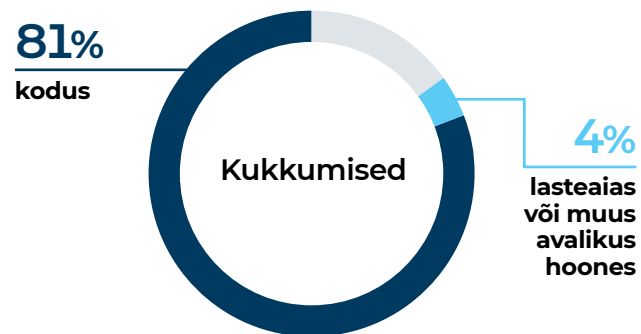

VIGASTUSED 0-2-AASTASED

- Peamised vigastused on seotud kukkumistega.
- Sagedased on ka löögid vastu esemeid või esemetega ja kehasse naha või loomuliku kehaava kaudu sisenenud võõrkehade tõttu viga saamised.

2,1% Kõikidest Valgamaa vigastusjuhtudest

Peamised õnnetuste põhjused

Libisemine/komistamine samal tasapinnal

18 27%

Muu/täpsustamata teguri juhuslik toime

14 21%

Naha/kehaava kaudu sisenenud võõrkeha, -ese

7 10%

Muu juhuslik kukkumine

6 9%

Löök vastu esemeid või nendega

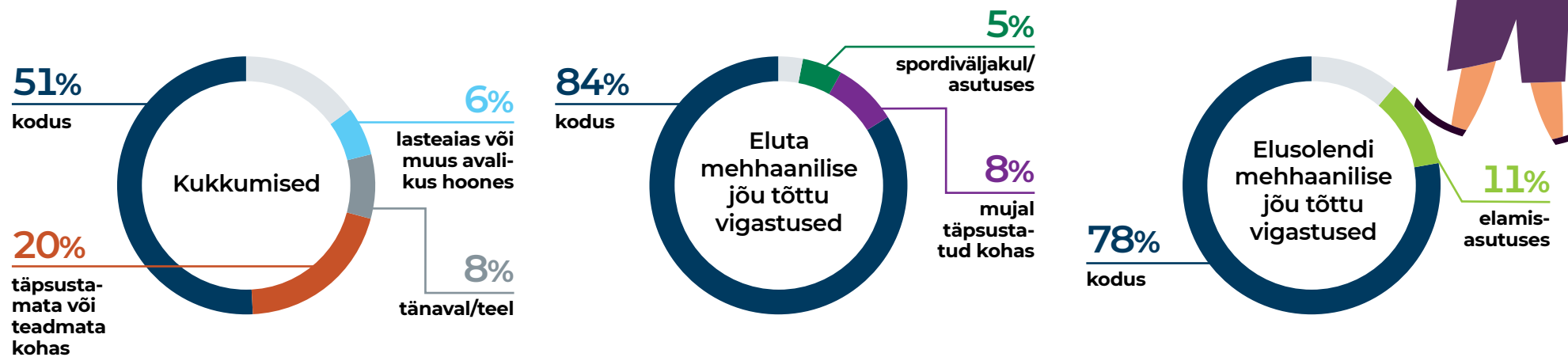
6 9%

VIGASTUSED 3-6-AASTASED

- Peamised vigastused on seotud kukkumistega.
- Sagedased on ka löögid vastu esemeid või esemetega ja kehasse naha või loomuliku kehaava kaudu sisenenud võõrkehade tõttu viga saamised.

3,8% Kõikidest Valgamaa vigastusjuhtudest

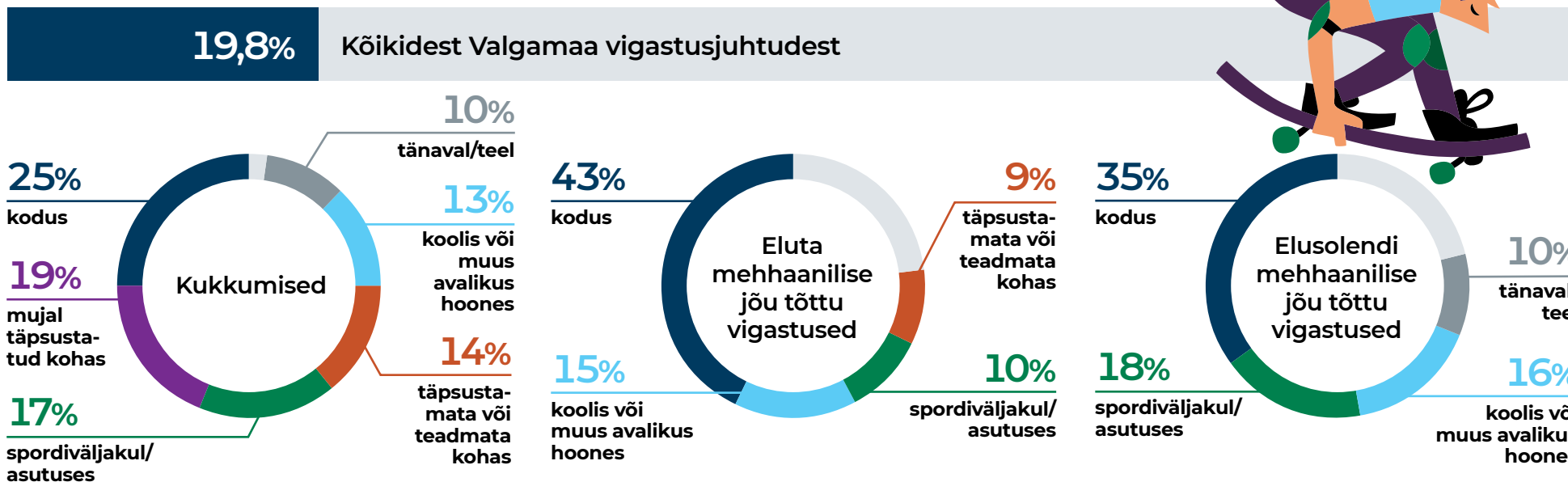

Peamised õnnetuste põhjused

Libisemine/komistamine samal tasapinnal	26	22%
Muu juhuslik kukkumine	14	12%
Naha/kehaava kaudu sisenenud võõrkeha, -ese	12	10%
Muu/täpsustamata teguri juhuslik toime	10	8%

VIGASTUSED 7-19-AASTASED

- Peamised vigastused komistamise, libisemise või kukkumise tagajärjel.
- Sageli tuli ette ka ära löömist vastu esemeid või lööke esemetega.

Peamised õnnetuste põhjused

Libisemine/komistamine samal tasapinnal

115 18%

Löök vastu esemeid või nendega

93 15%

Muu juhuslik kukkumine

89 14%

Kukkumine trepil(t), redelil(t) jms

30 5%

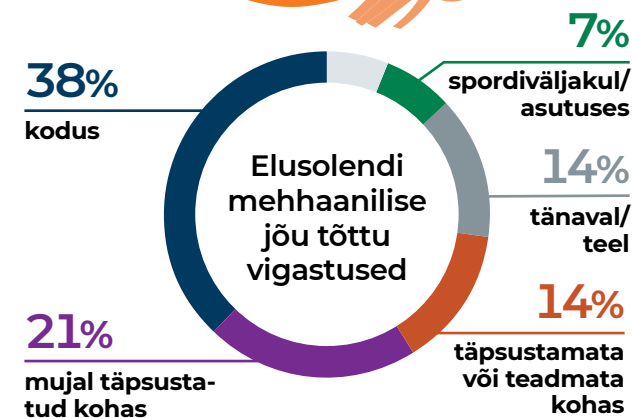
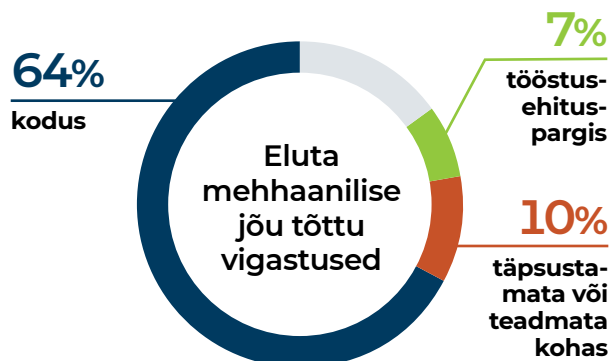
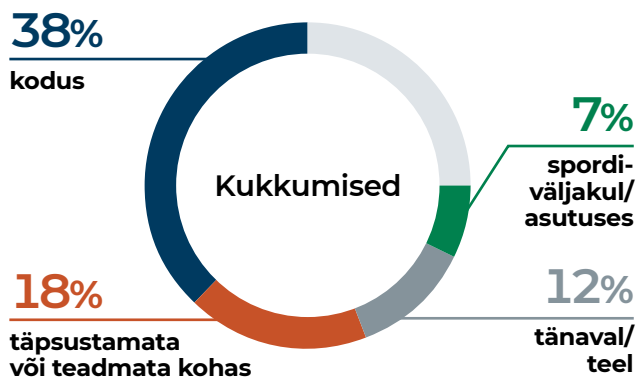
VIGASTUSED 20-29-AASTASED

- Peamised vigastused komistamise, libisemise või kukkumise tagajärjel.
- Sageli tuli ette ka ära löömist vastu esemeid või lööke esemetega.

12,1%

Kõikidest Valgamaa vigastusjuhtudest

Peamised õnnetuste põhjused

Libisemine/komistamine samal tasapinnal

68 18%

Löök vastu esemeid või nendega

42 11%

Naha/kehaava kaudu sisenenud võõrkeha, -ese

39 10%

Terav klaas, nuga, mõök, pistoda

24 6%

VIGASTUSED 30-64-AASTASED

- Sagedasemad vigastusjuhtumid seotud erinevat tüüpi kukkumistega – nii samal tasapinnal libisemise ja komistamisega kui kukkumist treppidelt, astmetelt või muudelt erineva kõrgusega pindadelt.

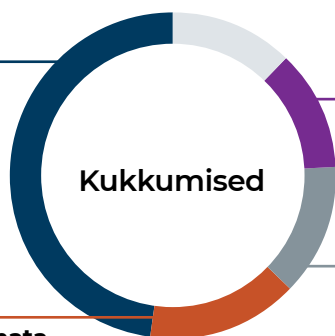

45,4%

Kõikidest Valgamaa vigastusjuhtudest

48%

kodus

15%

täpsustamata või teadmata kohas

12%

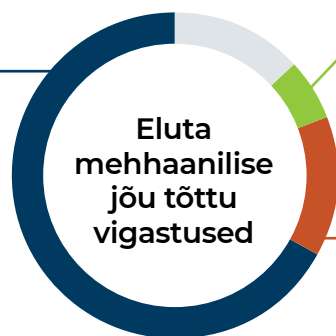
mujal täpsustatud kohas

13%

tänaval/teel

67%

kodus

6%

tööstus- ja ehituspargis

14%

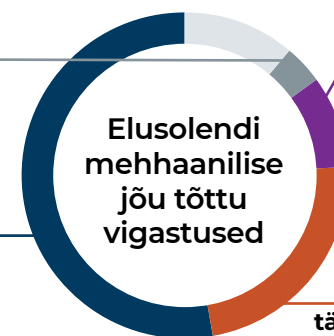
täpsustamata või teadmata kohas

4%

tänaval/teel

53%

kodus

9%

mujal täpsustatud kohas

23%

täpsustamata või teadmata kohas

Peamised õnnetuste põhjused

Libisemine/komistamine samal tasapinnal

261 18%

Naha/kehaava kaudu sisenenud võõrkeha, -ese

166 12%

Kukkumine trepil(t), redelil(t) jms

120 8%

Löök vastu esemeid või nendega

116 8%

VIGASTUSED 65-74-AASTASED

● Peamised vigastusjuhtumid on seotud kukkumisega.

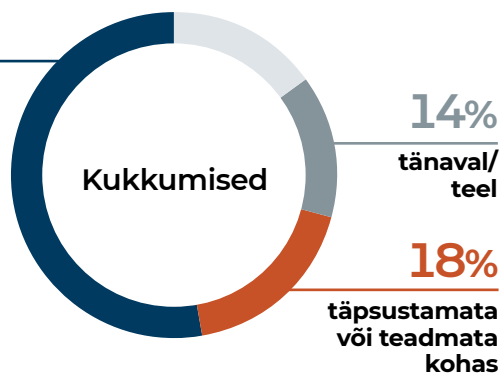

7,7%

Kõikidest Valgamaa vigastusjuhtudest

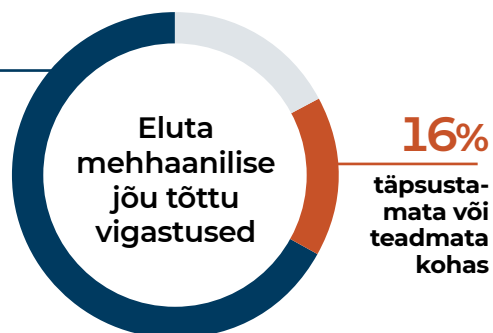
53%

kodus

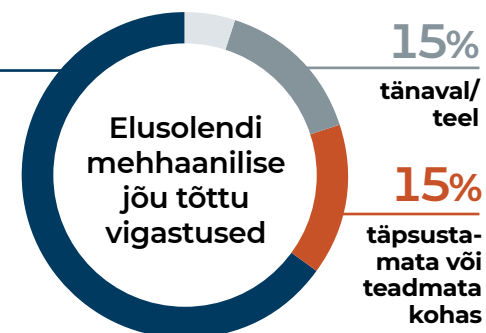
67%

kodus

65%

kodus

Peamised õnnetuste põhjused

Libisemine/komistamine samal tasapinnal

75 31%

Kukkumine jää või lume tõttu

23 10%

Naha/kehaava kaudu sisenenud võõrkeha, -ese

19 8%

Kukkumine trepil(t), redelil(t) jms

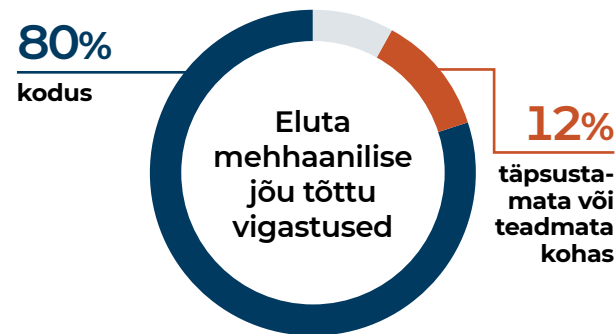
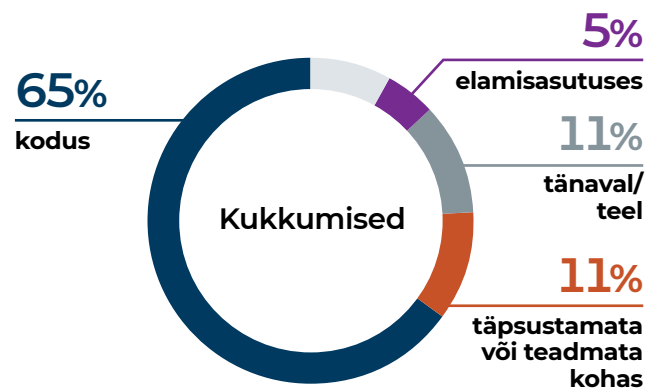
15 6%

VIGASTUSED 75+ -AASTASED

● Peamised vigastusjuhtumid on seotud kukkumisega.

9,1% Kõikidest Valgamaa vigastusjuhtudest

Peamised õnnetuste põhjused

Libisemine/komistamine samal tasapinnal

141 **49%**

Kukkumine jää või lume tõttu

24 **8%**

Muu juhuslik kukkumine

21 **7%**

Löök vastu esemeid või nendega

14 **5%**

VIGASTUSTE KAITSE- JA RISKITEGURID

Vigastuste riskitegurid

- kõrge impulsiivsus
- madal enesejuhtimise oskus
- alkoholi ja teiste uimastite tarvitamine
- kogematus tööriistade, aparaatide käsitlemisel
- stressisituatsioonid ja ülepingutused
- madal teadlikkus ohutusnõuetest või nende eiramine (tööriistad, masinad, seadmed)
- töötamine kõrgema riskiga tegevusaladel
- alkoholi ja teiste uimastite tarvitamine
- majanduslik toimetulek
- lapsevanema järelvalve puudumine
- lapsevanemate teadlikkuse ja hoiakute puudumine
- lapse või vanema tervislik seisund
- sotsiaalmajanduslik taust
- aastaag ja kellaag
- kõrgem vanus
- eelnenud kukkumised
- kroonilised haigused
- kõnnaku- ja tasakaaluprobleemid
- ravimite tarvitamine (nii konkreetsete ravimite toime kui ka ravimite hulgikasutus)
- keskkond

Vigastuste ennetusmeetmed

- teadlikkuse tõstmine
- hoiakute muutmine
- oskuste arendamine
- väliskeskkonna ohutus ja turvalisus (teede, hoonete korrashoid; tööstus- või ehitusala, veekogude, ohtlike objektidele ligipääs jms)
- ohutud ja turvalist käitumist suunavad regulatsioonid (seadused, piirangud, maksud, ohutusnõuded toodetele ja teenustele jms)
- riskikäitumise vähendamine
- kontrollnimekirjad koduohutuse või tervisliku seisundi hindamiseks
- infomaterjalid
- tehnilised abivahendid (pliidi alarm, käsitoed, liikumisandur)
- vigastusriskide teadmine ja märkamine
- regulaarne toitumine ja liikumine
- vanemlike oskuste programmid
- ohutusalane juhendamine
- vigastuste oskuslik reageerimine ja ravi

VIGASTUSJUHUD JA -SURMAD VALGAMAAL - POSITSIOON EESTI KESKMISE SUHTES

○ Piirkonna positsiooni Eesti keskmise suhtes näitab ring

NÄITAJA	ARV	SUHTARV 100 000 ELANIKU KOHTA	POSITSIOON EESTI KESKMISE SUHTES	EESTI HALVIM	EESTI KESKMINE	EESTI PARIM
VIGASTUSJUHUD						
Ravitud tahtlik enesevigastus	32	115.2		205.5	133.6	35.1
Ravitud ründe tagajärg	95	341.9		341.9	213.8	128.1
Ravitud ebaseelge/teadmata tahtlusega vigastus	84	302.3		473.2	292.7	213.2
Ravitud õnnetusjuhtum, sh ..	2938	10572.5		13182.0	11010.0	10284.1
LIIKLUS						
.. sõidukiõnnetuses vigastatud jalgrattur	54	194.3		401.8	275.4	192.9
.. teised sõidukiõnnetuses viga saanud	92	331.1		399.6	291.1	173.5
KUKKUMINE						
.. libisemine/komistamine samal tasapinnal	704	2533.4		2903.8	2509.8	2062.0
.. kukkumine jää või lume tõttu	195	701.7		775.0	544.6	348.5
.. kukkumine trepil(t), redelil(t) jms	211	759.3		1099.1	806.6	649.7
.. muu juhuslik kukkumine	235	845.7		1679.1	1253.0	819.0
MEHHAANILINE JÕUD						
.. löök vastu esemeid või nendega	292	1050.8		1755.0	1347.3	924.3
.. naha/kehaava kaudu sisenenud võõrkeha, -ese	274	986.0		1546.3	878.7	664.6
.. terav klaas, nuga, mõõk, pistoda	106	381.4		526.5	358.1	323.0
.. purustus, kokkusurumine, suletus esemete sees/vahel	91	327.5		529.5	328.4	227.3
.. tööriista või seadmega kokkupuude	122	439.0		600.7	309.9	192.0
.. muu eluta mehhaanilise jõu toime	134	482.2		1023.1	439.2	334.9

LOE TÄPSEMAT INFOT ANDMETE KOHTA :
www.terviseinfo.ee/maakonnavigastused

NÄITAJA	ARV	SUHTARV 100 000 ELANIKU KOHTA	POSITSIOON EESTI KESKMISE SUHTES	EESTI HALVIM	EESTI KESKMINE	EESTI PARIM
ELUSOLENDI JÕUD						
.. teise isiku poolt löök, väänamine, hammustus jms	72	259.1		340.9	271.9	149.6
.. koerahammustus või -löök	52	187.1		194.7	117.4	82.2
.. teise imetaja, roomaja või mittemürgise putuka hammustus, löök või nõelamine	37	133.1		516.7	303.1	133.1
.. muu/täpsustamata elusolendi jõu toime	17	61.2		86.2	60.6	22.0
MUU PÕHJUS						
.. kokkupuude mürgise looma/taimega	21	75.6		315.9	101.4	52.3
.. ülepingutus, reisimine, puudusseisund	116	417.4		631.7	420.6	192.3
.. muu/täpsustamata teguri juhuslik toime	113	406.6		584.1	393.0	327.8
SURMA PÕHJUS						
Surm õnnetuse, mürgistuse, trauma tõttu, sh..	32	115.2		148.1	71.8	46.8
.. sõidukiõnnetus	2	7.2		12.4	5.4	0.0
.. kukkumine	2	7.2		37.7	13.4	4.4
.. juhuslik mürgistus	9	32.4		32.4	14.4	0.0
.. tahtlik enesevigastus	10	36.0		37.3	14.0	1.7
.. rünne	1	3.6		7.1	2.0	0.0
.. ebaselge tahtlusega vigastus	1	3.6		11.6	3.1	0.0
.. muu õnnetus, mürgistus, trauma	7	25.2		50.3	19.6	11.7

Tervise
Arengu
Instituut

